

## ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПАЙОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ФОНДОВОГО РИНКУ

Скочиляс І.О., студ.

Науковий керівник – канд. екон. наук, проф. **О.П. Близнюк**  
*Харківський державний університет харчування та торгівлі*

Згідно з Законом України «Про цінні папери та фондовий ринок», від 23.02.2006 р. «пайові цінні папери – це цінні папери, які посвідчують участь їх власника у статутному капіталі (крім інвестиційних сертифікатів), надають власнику право на участь в управлінні емітентом і отримання частини прибутку, зокрема у вигляді дивідендів, та частини майна у разі ліквідації емітента. До пайових цінних паперів відносяться: акції; інвестиційні сертифікати».

Акція – цінний папір, що випускається акціонерним товариством (емітентом), свідчить про пайову участь у статутному капіталі даного товариства і підтверджує право участі в управлінні ним. Власники акцій мають право на одержання частини прибутку у вигляді дивідендів, а також на участь у поділі майна у випадку ліквідації акціонерного товариства. Є предметом купівлі-продажу на фондовій біржі. Випускається без встановленого терміну обігу і може бути погашена тільки за рішенням законодавчо правочинного акціонерного товариства або за його банкрутства.

В Україні поширені переважно іменні акції і, відповідно, створено цілий сектор інфраструктури ринку цінних паперів – інститути реєстраторів власників іменних акцій.

В умовах ринкової економіки підприємства, що здійснюють свою фінансово-інвестиційну діяльність, купують різноманітні цінні папери на фондовому ринку з метою отримання додаткового доходу у вигляді дивідендів, відсотків, курсових різниць. Тому інвесторам, що формують портфель цінних паперів, постійно треба аналізувати інвестиційну привабливість, оцінювати дохідність та ризик тих чи інших пайових цінних паперів, визначати доцільність їх включення до власного портфелю цінних паперів.

Оцінка інвестиційної привабливості пайових цінних паперів як емітентом, так і інвестором, є однією з підстав для прийняття рішення щодо доцільності їх продажу або купівлі. Підвищення інвестиційної привабливості цінних паперів – це головна умова зростання фінансових інвестицій в економіку України.

Інвестиційна привабливість пайових фінансових інструментів, емітентами яких є акціонерні товариства, оцінюється за допомогою

фундаментального та технічного аналізу. Як той, так і інші види аналізу мають своїх прибічників та супротивників, обидва вони широко використовуються у практиці інвестиційного аналізу.

Фундаментальний аналіз передбачає ретельне вивчення фінансово-господарського становища емітента. Основною метою фундаментального аналізу є прогнозування майбутніх доходів емітента та пов'язаних з ними дивідендів, відсотків, оцінки ринкової вартості різних видів акцій. До основних методів фундаментального аналізу належать: методи оцінки внутрішньої вартості, дохідності та ризику акцій, їх інвестиційної привабливості і якостей згідно рейтингу корпоративних цінних паперів.

З метою оцінки інвестиційної привабливості акцій та визначення доцільності їх купівлі інвесторами, здійснюється їх інвестиційний аналіз за допомогою системи взаємопов'язаних показників та коефіцієнтів, до яких відносяться: курс та ринкова ціна акцій, капіталізована вартість усіх випущених емітентом акцій, віддача акціонерного капіталу, співвідношення ринкової та балансової вартості акцій, вартість чистих активів на акцію, чистий прибуток на акцію, дивідендна віддача акції, коефіцієнт «ціна-дохід», коефіцієнт платіжності, рентабельність акціонерного капіталу, показники обігу акцій, а також оцінюється внутрішня вартість акцій.

Інвесторами також розраховується внутрішня вартість акцій, яка базується на концепції теперішньої вартості майбутніх грошових потоків. При цьому використовуються наступні моделі: модель оцінки вартості акції з постійними (сталими) дивідендами; модель оцінки вартості акції з дивідендами, що постійно зростають (модель Гордона); модель поточної вартості акцій, що використовуються протягом певного періоду, модель оцінки вартості акції з дивідендами, що змінюються в окремі періоди.

В країнах з розвинутою економікою аналітики фондового ринку складають інтегральні показники – рейтинги, тобто оцінки за класом, рангом чи категорією тієї чи іншої корпорації, а також емітованих нею цінних паперів. За критерієм якості виокремлюють наступні типи акцій: акції з «блакитними корінцями»; дохідні акції; акції зростання; циклічні акції; захищені акції; спекулятивні акції.

Технічний аналіз цінних паперів не передбачає вивчення економічного стану і перспектив емітентів, оскільки вважає, що вони вже враховані ринком в оцінці поточної ціни активів. Тому він бере за основу біржові дані котирування акцій. Аналіз проводиться за допомогою графіків і діаграм, що відображають ринкову поведінку пайових фінансових інструментів корпоративних емітентів.